

Palatul Marschall, eleganța secolului XX actuală și astăzi

Splaiul Tudor Vladimirescu, nr. 12, Timișoara
400m față de Catedrala Mitropolitană

Preț:	3.300.000 EUR
Suprafață teren:	1,261 m ²
Suprafață construită:	2,958 m ²
Amprentă la sol:	732 m ²
Etaje:	D+Mz+P+2E
Camere:	54
Băi:	11
An:	1904
Cod LMI:	TM-II-s-B-06098
ID Proprietate:	TM10AHE-NC

<https://www.sothebysrealty.ro/property/Palatul-Marschall,-eleganta-secolului-XX-actuala-si-astazi>

Palatul Marschall, eleganța secolului XX actuală și astăzi

Cum treci podul dinspre vechea Cetate, la granița dintre vechile cartiere Iosefin și Elisabetin, adică pe actualul Bulevard 16 Decembrie, numit cândva Petrovaradin, privirea urcă uimită pentru a cuprinde palatul Franz Marschall – o spectaculoasă pânză de piatră pe care mâini meștere au sculptat decorațiuni bogate.

Făcând parte din esplanada Cetății această zonă a putut fi dezvoltată abia după 1892, când planurile de urbanism au acceptat extinderea orașului și construcția de clădiri. Este momentul în care arhitectul Martin Gemeinhardt proiectează superbe clădiri în stilurile epocii - Secession și Art Nouveau. Participant la Primul Război Mondial, activ politic și antreprenor co-proprietar al unei fabrici de cărămizi, deci perfect integrat în realitățile vieții, Martin Gemeinhardt a obținut certificarea ca inginer constructor în 1902 și și-a folosit competențele pentru a compensa griul cotidian prin înzestrarea orașului cu clădiri decorate fabulos. Generos cu motivele vegetale, zoomorfe și figurative, de pe planșele sale au ieșit palatele Jakab Csendes, Ferencz Marshall, Johan Harlauher (Casa cu păuni și bufnițe), Casa Romulus Nicolin, Palatul Casei de Economii Timișorene, Palatul Károly (Karl) Weisz (fostul Hotel Royal) și Palatul Salamon Schnürer și Adolf Hanecker. Fațadele acestora, elaborate, elegante și cu viața pulsând în ele au captat atenția concetățenilor săi, care le-au primit cu bucurie și cu inaugurări menționate și de ziarele vremii.

Cum sfârșitul de secol XIX și începutul lui XX aduc definitivarea bulevardului 16 Decembrie, zona are o unitate și o simetrie care adaugă la monumentalitatea clădirilor. Fațadele sunt bogat decorate, acoperișurile sunt înalte iar la colțuri arhitectii au mers pe turnuri sau edicule. Astfel, palatul Franz Marschall este încadrat în fronturi stradale continue formate din clădiri cu același stil și regim de înălțime, dispuse pe parter și două etaje; de regulă proprietarul locuia în partea din față, restul apartamentelor fiind închiriate doritorilor.

Clădirea monumentală are trei fațade, cele laterale străjuind cu eleganță Bulevardul 16 Decembrie, respectiv Splaiul Tudor Vladimirescu. Fațada mică, centrală, ce dă spre Podul Traian, surprinde prin balcoane cu pilaștri la ambele niveluri, terminată în arcade bogat ornamentate cu două turnuri nivelul superior. Palatul este un exemplu magnific de Art Nouveau eclectic, cu elemente neogotice reinterpretate prin fluturi stilizați, multe elemente florale între care central este „pomul vieții” simbolul ciclicității vieții și al aspirației către cer, legătura dintre subteran/ trecut (rădăcini), sol/ prezent (trunchi) și celest/ viitor (ramurile din vârf). O parte din decorații de la nivelul acoperișului și de pe axa mediană, sub formă de nervuri neo-gotice, au fost înlăturate în timp, iar frontonul triunghiular de pe colț nu exista în aspectul inițial al clădirii. Interiorul este dominat de o frumoasă scară din fier forjat, elegante uși duble și ferestre înalte. Arcade frânte și tavanul cu jocuri de volume neo-gotice punctează holurile pe etaj, iar lumina intră prin ferestre ce poartă încă intact decorul Art Nouveau în nervurile tâmplăriei.

Numele palatului, construit între 1903 și 1904, este dat de un membru proeminent al familiei care l-a deținut, și anume Ferenc Marschall, născut la Timișoara, ministru al Agriculturii în Ungaria anului 1938. Povestea clădirii și a familiei care a deținut ulterior clădirea urmează, din păcate, o linie mult prea des întâlnită. La începutul secolului XX Liuba Dionisie Virgil, medic ginecolog, a închiriat spațiu în clădire pentru cabinetul său medical, precum și apartamentul din mijloc, de la etajul întâi, pentru familia sa. Avea ca vecini familii de medici, profesori, antreprenori; la etajul al doilea în apartamentul din mijloc se afla atelierul fotografic Pittoni - un spațiu cu lumină naturală care pătrundea printr-un acoperiș de sticlă, pe o suprafață de 60 mp, detaliu constructiv care nu s-a păstrat fiind înlocuit cu acoperiș obișnuit cu țiglă ca și restul (la un moment dat, atelierul a ajuns în proprietatea fotografei Rozalia Roth, soția avocatului Otto Roth, lider al Republicii Bănățene). Clădirea avea portar care locuia la demisol și, în perioada interbelică, imobilul avea în grădină salcâmi japonezi, liliac, brazi, un smochin și o fântână arteziană în jurul căreia erau tufe de trandafiri. Câțiva ani mai târziu, în 1932, medicul a achiziționat întreaga clădire și a locuit acolo cu familia până la finalul vieții, în 1966. Ultimii ani nu au fost însă ușori, în 1950 clădirea fiind naționalizată de statul comunist; locuința familiei a rămas în variantă restrânsă, în toate apartamentele fiind aduși colocatari;

totuși conviețuirea a fost aici, spre deosebire de alte cazuri, civilizată.

Spațiul comercial de la colțul clădirii a devenit unitate de frizerie "Igiena", privatizat după 1990 el a continuat să funcționeze până în 2005. Ulterior acolo a fost o drogherie apoi cafenea, până la începerea lucrărilor de renovare a casei, când au fost reparate acoperișul și diferite spații interioare. Pe lângă locuințe, clădirea a găzduit în ultimii ani birouri cu activitate de proiectare, IT și contabilitate. Astăzi Palatul Marschall, monument istoric cu 12 apartamente superbe, vrea să renască și își caută partenerul potrivit.

În prezent procesul de restaurare care a durat cinci ani a ajuns la final, iar palatul se înfățișează acum timișorenilor cu o splendidă fațadă curată, gata să strălucească ca imobil rezidențial, adresă prestigioasă pentru companii și instituții sau, având în vedere priveliștea spre Bega, Catedrala Mitropolitană și Palatul Apelor, un superb hotel boutique.

Bibliografie:

Palatul Franz Marschall, stud. arh. Nica Alexandra Mădălina în Buletinul Științific

al Universității "Politehnică" din Timișoara

Istoria palatelor din Timișoara, cartierele Iosefin-Elisabetin, de Costică Liciu, completări Lucian Muntean

<https://heritageoftimisoara.ro/cladiri/Elisabetin/adresa/Tudor+Vladimirescu/12>

<https://merg.in/timisoara/de-vizitat/monumente/palatul-marschall-2875.html>

<https://www.opiniatimisoarei.ro/bravo-palatul-pe-care-se-avanta-fluturii-la-timisoara-se-intoarce-la-frumusetea-de-odinioara-foto/22/10/2017>

https://ro.wikipedia.org/wiki/Arhitectura_Secession_%C3%AEn_Timi%C8%99oara

Photo credit: <https://merg.in/timisoara/de-vizitat/monumente/palatul-marschall-2875.html>

Galerie foto

